

Proprietar:

Vad. Iul LUDOVIC VAKÁR

Inreg. la Tribunalul Ciuc, sub
N. 11940-1938. Dos. No. 27.

CSIKI LAPOK

(ZIARUL CIUCULUI)

Redactor responsabil:
VICTOR RÉSZEGH
Inglner-Agronom

Új Európa.

Minden kétséget kizáróan új Európa készül. Nem vitás, hogy Németország ebből az új elrendezésben az irányító szerep. Nemcsak a német fegyverek győzelme alapján, hanem mert Németország a legnagyobb etnikai népességével és szervező erejével fogva középpontja Európának.

A háború mai utolsó fejezetét, talán minden eddiginél véresebb formák között azért vizsgálják meg, hogy Angliát kiszorítsák az európai befolyásból. Angliától csak annyit kívánnak, hogy ne avatkozzék Európa belügyeibe. Az új Európát a szigetország közreműködése nélkül akarják megcsinálni. Amennyiben ezt Anglia nem fogja megérteni, akkor úgy látszik rá, hogy a sor arra a döntő lépcsőre, amelyet a világ hetek óta olyan szivszorongva vár.

Ma Anglia egyedül maradt és ellenáll annak, hogy Európát kizárólag a német akarata rendezze el. Nem első eset a történelem során, amikor Anglia egyedül állott szemben egy összekovácsolt európai akarattal. — Napoleon fényes győzelmei során Európa a francia elgondolásnak kellett engedelmessé válni. Ebben az új, mint ma, amikor a nemzeti szocializmus akarata szerint van készülődés az új Európa. Anglia Napoleonnak is ellentállott és ma is ugyanazt teszi, amikor a háború tovább folytatásához ragaszkodik, mert Anglia sorsdöntő jelentőségű kérdésnek tartja, hogy Európa átrendezésének a munkájából ne hagyassék ki.

Akár tetszik Angliának, akár nem, az európai államoknak összefogása olyan alapon, mint például az északamerikai Unió, korszerű és egészséges gondolat. Még a legszabadabb gondolkodási módok is megfelel földrajzi és gazdasági összefogásának terve, amely terv megteremt a gazdasági egységet, lerombolja a vámhatárokat, kiküszöböli a felesleges nemzeti vitatkozásokat és egységes gazdálkodás szerint szervezi meg a termelést és a fogyasztást. Ezt az elgondolást Angliának még akkor is tudomásul kell vennie, ha geopolitikailag történetesen beleszó az európai Egyesült Államok fűzébe, mint hogyan nem, mert ő is, meg Oroszország is kikapcsolódnak, lévén az egyik állam éppen úgy, mint a másik, jórészt földrajzi szempontoktól álló nagyhatalom. Európa alig nagyobb, ha mai földrajzi értelmezését vesszük is, mint az északamerikai kontinens, de 9.330.000 négyszékméternyi területén közel ötszázmillió ember lakik. Európának vitathatatlanul Németország lakossága a legnagyobb etnikai népessége és szervező erejével fogva kétségkívül a középpontja Európának. Ha ezt a szempontot figyelembe vesszük, úgy nem vitás Németország igénye, viszont ez nem jelenti, hogy a többi európai népiségeknél fel kell adniuk a maguk politikai és társadalmi szemléletüket és éppen a kis nemzetek ne hangulatozhassák ki, ami hosszújuk a legközelebb áll, létesülésüknek külső tengelye és alapvető feltétele: Európának erkölcsi problémája. A perdöntő kérdés tehát azon mulik, hogy a földrajzi gazdasági adottságok mellett érvényesülhet-e majd a jog eszméjének a kérdése és minden állam szabad fejlődésének a lehetősége is? Ha Európa így tud majd megszerveződni, akkor Anglia gyanakodása önként elcsúsz, fölöslegessé válik és Anglia is a maga nagy angol-szász összefüggéseivel nyugodtan csatlakozhat ehhez a természetes fejlődési irányzathoz.

Az új Európa elrendezésének tehát ebben a pillanatban csak Anglia állana az útjában. Anglia, amelyről alig lehet elhinni, hogy egymagában vállalni merné az ellenállás kocká-

zatos elhatározását. Nem is lehet ennek a csekélyebb álláspontra a magyarázatát másban találni, mint abban, hogy Anglia bizakodik a nagy világhatalmi erőknek kellő pillanatban való megmozdulásában.

A győztes hadviselőfelek úgy képzelik, hogy Amerika a Monroe-elv alapján tiszteletben tartja az „Európa az európaiaké”, míg „Amerika az amerikaiaké” című híres elméletet. Ebben a percben állhat is ez a tétel.

Amerika most elnökölt választ. Szóval más gondjai vannak. De a helyzet úgy néz ki, hogy Amerika ismét a demokráta jelölt Rooseveltet választhatja meg elnöknek a akkor Amerikának a háborúba való belépése már nem tartozik a lehetetlenségek közé.

Talán erre várakozik Anglia. Könnyen lehetséges, hogy Anglia erre számít és abban bizakodik, hogy a nemcsak politikai érdekek, hanem gazdasági összefüggés tekintetében is közös sorsot jelentő Amerika a legalkalmasabb időpontban egész súlyával fellép mellette. Ha most még nem teheti is, — majd az elnökválasztás után.

Amerika pedig készül az elnökválasztásra, de eközben szédületes fegyverkezési programot bonyolít le. Csak most vezette be az általános védkötelességet és igazán amerikai méretekben dagasztja a háborús készülődéseit.

Amerika már egyszer csufosan ráfizetett Európára. Nem nagyon valószínű, hogy még egyszer kedve kerül a vízhozni a tengerbe. De a látszat mindenestre azt mutatja, hogy Anglia mindazt, amit a világgal nem teszi egészen magára hagyatva.

Az új Európa nehezen születik. A tételek nagyok. És világosan látszik, hogy az egész világ talpon áll ennél a nagy osztozkodásnál. Európa új elrendezése nem éppen olyan egyszerű kérdés, mert az érdekek feltűnő örködnek és kapcsolódnak egyik a másikba.

A kis népek csak függvényei az elrendezés nagy vonalainak. Nem számítanak sem többet, sem kevesebbet ebben az új Európában, mint amennyit pusztán gazdasági helyzetük, multjuk és népi értékük biztosít számukra.

Román sajtóhangok.

A Csiksszeredában megjelenő „Tinuturi Secuizate” augusztus 4-iki száma „Megbolondult” cím alatt dr. Corneliu Pop tollából a következőket írja: „Akármennyire keressük az okát, nem értjük a gyűlöletet, az ellenségkedést és a hazugságot. Mi nem voltunk egy fegyverrel hódító nemzet, nem raboltuk és nem vettük el senkinek a javait. Mi románok a legrégebbi nép vagyunk a mi földrajzi területünkön. Mindenek, akik körülöttünk vannak, itt találtak minket. Földműves és pásztor-népek egy olyan földön dolgoznak, amelyet a mi őseink a dákok dolgoztak meg előttnk. Mindenütt mi voltunk azok, akikre mások rátelepedtek, úgy a hunok, tatárok, mint a magyarok. A természetünkön fogva egy jámbor nép voltunk és vagyunk. Mi voltunk a legregiebbek, a legtöbbek és mégis a leggyengébbek, akiket a beözönlő idegenek tódító kényserítették. A románoknak Magyarországon és Erdélyben való jobbágyasága bizonyított dolog. Követtünk el valamikor valakivel valamely igazságtalanságot? Nem soha! Igazságtalanság csak velünk történt. Nem védjük meg mindég az élethelehetőségeinket nyújtó államot? Nem az erdélyi román hatónak véretek szerte a világban egy olyan Monarchiáért, amely sem a nemzeti, sem a politikai jogainkat nem ismerte el. Nem Bécs volt-e az, aki minket Bukovinában elruthenesíteni és Budapest ma-

gyarizálni akart a Tisza és a Kárpátok között. Honnan tehát ennyi gyűlölet, ellenségkedés és hazugság? Budapest állandóan azt hirdeti, hogy itt a magyaroknál rekvirálnak. Előírják, hogy milyen mennyiséget kell beszolgáltatni és annak a magyaroknak, aki ezt nem szolgáltatja be, bezárják a feleségét. Őrizzétek ellen ezt a horgalmas hazugságot és heccelődést és állapítsátok meg azt, hogy a budapesti rádió megbolondult.”

Ugyanezen lap „Budapesti rádió leadó-állomásának” címen a következőket írja a dél-keleteurópai helyzetről: „A budapesti rádió leadó-állomás foglalkozva a Balkánon esetleg előforduló politikai változásokkal, megállapítja, hogy Románia belső szerkezeténél fogva nem alkalmos a fasista vagy nemzeti szocialista rendszerben való építésre. Budapest meggondolatlanul követ el, amikor olyan ügyet érint, amelynek a megakadályozására ő már lépéseket tett. Egyetlen állam sem zárkózott el határozottabban Hitler vagy Mussolini rendszereivel szemben, mint éppen Magyarország. Magyarország még hűbéres időkben is, amely feloldozza munkás és földműves osztályait. Ebből az okból folytatja revíziós politikáját. Romániában az érdem, hogy első pillanatban forradalmi reformokat vezetett be az alsóbb néprétegek javára. A földreform, valamint a I. Károly új alkotmánya olyan újítások a román nemzet életében, amelyekkel minden más individualista államot megelőzött. Egyelőre ennyit.”

Pop Valér volt igazságügyminiszter „Erdély” címmel cikket írt az Universal és Romania című újságokban. A cikk a mai délkeleteurópai helyzettel foglalkozik. Azokhoz a bírásokhoz szól, akik Erdély sorsa fölött dönteni fognak. Többek között így ír: „Nemzeti egységünket nem lehet megcserélni és egyetlen román lelket sem adhatunk idegen uralom alá. Egyetlen román nyak sem tud többé idegen jármót viselni. Ha tehát a mi megértő szemünk és őszinte békekívánságunk nem találhat visszhangra a határon túl, ha az új európai rend kovácsolódik — akiknek tárgyilagosságában és igazságosságában hinni akarunk — két összeegyeztethetetlen álláspont felett kellene dönteniök, Erdélynek meg kell legyen a lehetősége arra, hogy a kellő időben kiváncsi legyen a román és hajthatatlan elhatározását: az erdélyi románok meg is tudnak halni nemzeti igazságukért, egységükért és szabadságukért... Hagyják hát, hogy Erdély hallassa a szavát.”

A „Timpul” Pop Valér fenti cikkével foglalkozva, reménykedéssel és bizalommal tekint Erdély sorsára ezekben a sorsdöntő és veszélyekkel terhes időkben. Idézi Pop Valér cikkének azon kitételét, amely szerint az erdélyi románok meg is tudnak halni Erdélyért.

A „Curentul” Erdélytel foglalkozva azt fejtegeti, hogy Erdélyben a Székelyföld kivételével a falvak jellege mindenütt román és husz év alatt a városok külső képe is teljesen megváltozott.

A „Romania”-ban Paleologue novel román külpolitikai közíró utal Manoilescu külügyminiszter nyilatkozatára, amely azon ohajának ad kifejezést, hogy a szomszédokkal békés, baráti viszony jöjjön létre. Ugy látja ez a cikk, hogy a romániai kisebbségek számának csökkentésével és a határokon kívül élő románok hazatelepítésével véglegesen kiküszöbölhető minden jövőbeli vízállás a szomszédokkal. A cikkirő azt is megállapítja, hogy Románia a maga részéről számtalan tanujelét adta jószándékának a meginduló tárgyalások eredményességéhez.

Keresek jó szolgát gyilkostói villámhoz
Inspector BORS, Camera Agricolă

Utban az ég felé.

XV.

13. Kedvenc színe: a) a fehér: a tisztaság.

Sokféle az ember, azért sokféle az ílése. Minden egyen más és más szeret ruháiban, ételben, szórakozásban és kötelességekben. Amiért az egyik rajong, azt a másik ki nem állhatja; ami az egyiknek tetszik, azt a másik utálja. Jól mondja az szállóige: De gustibus non est disputandum — ílése dolgában nem kell vitatkozni. Mert egymást meggyözni a saját álláspontjairól úgy sem tudják, mert az egyéni, természetben gyökerező, veleszületett tulajdonság. Allg akad pár ember, kiknek ílése mindenben megegyezne. Az ílést fiomítani, nevelni nagy óralommal lehet, de nehéz, gyökeresen minden irányban megváltoztatni csak a szenteknek sikerült.

Az értelmes teremtményeknek különböző ílése van főleg a színekkel szemben. Az egyszerűbbek a tarka-barkát kedvelik, rikító színi ruhákat vesznek fel, olyanra mészélik bájukat kívülről, mert hát azt tartják szépnek. A műveltek a szőkebb és egyszerű színek barátjai. Ők nem akarnak feltűnni, hanem csendben meghunódnak. A szőke nem kábál, hanem az idegeket is megügratja. Valahogy a színe megválasztásában is az egyén benső énje szabja meg. Amit szeretünk, arról beszélünk a szíj lépten-nyomon dladára jutottank, arról beszélünk a lelkület külső vetületét. Ha a szíj a szív belsejéből szól, úgy a színe is annak megnyilatkozása, visszavetülése sokkott lenni. Amért minden színnek jelentőséget is tulajdonítanak. Így a színe a remény színe, a lilá a bánat, sárga az irigység és haragó, a kék a szelidség.

Általában a fehér színt a tisztaság jelképének tartják. Miként a frissen esett hó fehér színű szíste, úgy a büntetés ideje is fehér, mert tiszta. A fehér butoron rögtön megijeszt a por, a fehér aroszon feltűnik a szírpécset, a fehér ruhán a folt, legyen sár, vagy festék, a fehér lélek is tulérsékeny a legkisebb szennyre. piszokra: reagál a büre. Anonai élvezeti üdéségét, megszűnik hamvasága. A régi keresztényeket nagy szombatot keresztelték meg, ilyen kegyelmek akkor fehérléte meg az eredeti büntető benszenyozott lelket, ennek külső jelképeként fehér ruhát vettek fel a egy hélig hordták, hüsvét utáni vasárnap vetették le azsal a figyelmetessel, a ruha fehérsége elűnt, de maradjon meg továbbra is a lelek fehérsége. Innen nevezik azt a napot: Fehérvasárnapnak. Az Ur Jézusnak ruhája is a Tabor hegyén "fehér ló, mint a nap", mert Ő végülenti szíste volt. Az anyagot is mindig hófehér ruhában jelennek meg, es jelképi óket, hogy tiszta lelkek. Istent Üdvözítőknek keresztelték Szent János Isten bárányának hitva. Miért? Mert a legübb bárány fehér színű s arialanul szíste ahat, mikor visszik a vágóhidra, akkor nem emel fel a szavát, nem ad hangot, nem bógot. Lavalitere Eva mikor lelke szennytét a búdnánat szísteégének vizeben mosotta, visszanyerte azve tisztaságát, Isten megemelte kegyelmek fehérléte bensejében. Jól tudta, hogy a tiszta Szentlélek két ízben szálott Jézus fejére hófehér galamb képmében s Nőének a vizóon után fehérgalamb hosta cödrében a béke olajját, azért kedvenc színének a fehéret választotta, mely figyelmestette arra, hogy lelket mindig fehéren, tisztán öltözze meg, ha a fehér onyában Krisztus szíste éntelen szíste teatot akarja magához venni, aki őt a fehér hánb), Isten szíste országába venni és vizni.

Kőrösi Lajos.

Az idő értékéről...

(Utópisztikus elmékedés, időtöltési oélra).

Ha gazdag ember volnék és nevetem örökéletűvé tessző, városomat s jandákkal kívánnám meglepni, nem aval kesdeném, hogy lakóit alapítanék, netán szegényhámat vagy éppenséggel kórházat.

Nem mintha ezeket feleletéseknél tartanám vagy úgy éressém, hogy már is tu: sok van belőlük! Hanem azért, mert előbb valónak tartok egyebet és pedig azt, hogy szerette városom lakói az időt, ami megökröt nem látároknak, de legübb 14 órátként valamit tekintezel (különösen a más ember időjét) — végre megismerjék és megtanulják megbecsülni.

A könyj szolgálására ezant pénzölmét ennek elérésére fordítanám!

Uccai órákat állítatnék fel! Es tulajdonképpén nem új dolog. Hiszen toronyóra mlnderült van legübb félszred óta. aselőt pedig voltak napórák. Míg nálunk is van toronyóra — Taplócsán, állítólag jár is, Napóra is akad a barátsárá, Somlyón. Saeredában asonban emberemlékezet óta ninc: nyilvános óra. A Mikó-vár tiszti pavillonján sokáig szerepelt üreg óráról már annak idején azt mondták a rossa nyelvek, hogy csak akkor jár, ha forgatják, ltni pedig evel külön megbisótt katoná kőbejöttével sokkott, aki viszont a csillagok járását tartja szem előt. Már t. i. amikor láthatók a csillagok. De en rég volt, negyven rég. Anóta kistárolag igen tisztelt barátunk, Rancs Bőla járat nyilvános órát a kirakában. Ezen utóró csülekedetével asonban közsellemet teremteni nem sikerült. Már időpecsékelést illetőleg honfársaink ma sem aggodalmaskodóbbak, mint aselőt.

Ha például elinduló a megyeházától assal a szándékkal, hogy rendez lépés ember létemre 10 perc alatt elérjek a sörházig (maradjon meg legalább a név, ha a sörház el is tün) utamba sjtva városunk „Sarokznak” nevezett fórumát (régén „köpköddőnek” is nevezték az ott folyó megbensülésök miatt) — ezen

kis utra nyugodtan előlányoshatok 1, asaz egy körök órát. Miért? Mert mindig akad egy-két-tis bírsomjas vagy hírtudó egyén, aki réssben: „Mi újság?” — réssben „Hallottad-e?” kérdéssel megrohama. Akkor pedig sportserűen kisméltó időbeosztásomnak lötékel! Mert hát én sem vagyok fábból, azon kívül magam is beenszültt vagyok, hát azt a kis órákat csak nem fogom sajnálni, a kiltásban levő bensélgétektől!

De hát on még nem volna olyan nagy baj. A baj inkább ott kezdődik, mikor kltűsötött időt kell betartaniok szerette tisztelt polgárfársainknak. Hogy amint-hánba egy-két órák késésnek érkezek, es nem hoz savarba, hiszen est tudjuk előre es ezen képezt igazításat vesszünk mi is időbeosztásunkban, asaz egy-két órával később megyünk. Tegyük fel anonban, hogy sürgő: es fontos dologban később 11 órakor kell valakivel találkoznom. Ezen képezt elhagyom a dolgomat, megcsúskom a hivatalból, lohoköl kiöltött nyelvel. Úgyfelem vizont lekötelező mosollyal es bocsanatkeréssel másfél óra mlnda tünk fel a láthatáron, mondván, hogy hát kicelt eibensélgétekt az időt az O:thonban, de es nem tessz sazmít... Es az eset pedig annyira gyakori, hogy talán nem is történik sohasem másképpen. Éteomban egyenes pontos akartam lenni. Akkor is csak aszt: mert vendégségbe hívtak es a meghívó kárván kétszer volt alhuva, hogy „pontosan fél 9-kor”. A kltűsött időben pontosan megjeleném, még egy es háromnegyed órást töltöttem a hániakkal „szök család körben”, míg végre megérkezett legtermészetesebb srccal es — első vendég. Már t. i. rajtam kívül, hiszen én ekkorra már majdnem a családom tartostam...

Mesélte valaki, hogy egy angol ismerőse szerint pontosnak lenni — lehetetlen. Mert két zsebóra, bármilyen jól jár, egyik napról a másatra még is csak elka lupái egymastól 5—10 perccet. Valys az ember hiába tartja magát az órájához, végül is pontosságnak — success! Boldog angolok! Nának a pontosság csak az órásmestereken mlnd!

Hogy tehát végre a tárgyra térjek, úgy képzalem el a dolgot, hogy csilpek tetejére (nem tul magásra, mert akkor feleink nem emelk odálg pillanatunkat) jó melomkerék nagyságu órákat szereltetnék. Minden 150 méterre egyet! A Sarokra pedig ketőt. De mlnt-nogy az órást végre ma is megnevezhet, azt akarja, a doo csak azon mlnd, hogy nem akarja, gondolkodni kívánnak arról is, hogy ezek az órák életjét adjanak magutról, asaz — lésenek. Nem kell félre-érteni, nem úgy, ahogy megérd-melnek a pontatlansá: nyakon, hanem csak szepen, fioman, barangjáték-szerűen. De azt anán mlnd negyedórában. Émlndig kltűnek az előbbi órást is. Így ugyan napjában 434 konditást hlanának, de legübb — remélhetőleg, par évvel alatt — a felnöví új nemzedék megazóná, hogy az időt valósággnak vegye, balktassa az életet kötelezőleg kormányzó tényező kő és mlnt ilyen, legübb annyira tiszteltben taránl, mlnt a foot-bali sjelet. (Hogy esetleg idővel az óráutéseket is meg-szovnák es mással elfoglalt figyelmüket még es sem tudná érdeklődre ébresszteni, ezen lehetőségnak meg a gondolatát sem engedem kctsi magamhoz).

Hogy el ne felejtsem, ezek az órák központiár, villanyra fognak majd járni. Valys egyik sem késhe-tik es nem ehető, önhatámling meg nem állhat, aót megállítható sem volna. Igságatásukkal megbízóék egy kojegyzőleg hitelesített „pontos-embert”, fősipáni fteséssel, nyugdíjjal es — arra az esetre, ha hivatala miatt polgárfársai testi épségében kárt tennének — megfelelő élettiltsitással...

Persze ezen állásra pályázni még korai volna. Hogy úgy mondjam, még igen távol állok a meggar-dagódtól, valys ezen tervem valóra váltásától. De nem is tudom, honnan vennék hírtelen ilyen hltse-pontos-embert. Amivel persze távolról sem álltam, hogy ilyen nem lehetne találni.

Telkintettel asonban az idő rövidségére, telán meg lehetne kezdendí az is ly ember után kutatni. Eset-leg addig is pontosságban trainrogn!

Csiki gazdák gazdasági kirándulása Gyergyószárhegyre.

Kender-, lentermelő es értékesítő szövetkezet a székeiy nagyközségben.

Cikszereda, augusztus hó.

A Csikmegyel Mezőgazdasági Kamara munka-tervébe beletartottak a gardálkodó lakósságnak mlnta-gazdaságok meglekintésére szolgáló kirándulások rendezése is. A legutolsó mesőgazdasági kirándulások rendezése is. A legutolsó mezőgazdasági kirándulást Gyergyószárhegy községbe rendezte meg a Kamara. Kosán Imre gazdasági főfelügyelő es V. Grigurcu já-rásai gazdasági felügyelő kalauzolta a csikmegyel kö-zségéből összgylt mlntegy 24 klszadát sz okasertű gazdálkodásáról es fejlett állattenyésztéséről nevez-tes gyergyói nagyközségben.

A kirándulás megkésdése előtt Ambrus János plebános szentmlsét mondott, melyen résztvettek a kiránduló es vezetőikén kívül a község előljársága, valamint a falu jobb es értelmesebb gazdái.

Szentmlsét után Kosán Imre gazd, főfelügyelő a templom kerítésében beszédet intézett a kirándulás résztvevőiben es a község érdeklőde gardálkodóiban, akiknek száma meghaladta a százat. Jellemez a szíves vendéglátásra, a székeiy tanulmányására, hogy a szárhegyí gazdák másfalusi gasdátársalkat végig elkísérték a kirándulás mlndn állomására. Kosán gazda, főfel-

ügyelő ismertette a gazdasági tanulmány kirándulás célját es naprendjét. Felkérte a gazdákat, hogy mlnd-nen magyaránstot, felvilágosítást es utantást jól figyel-jenek meg, mert Szárhegyen sok-sok tanulságos es hasznos látnivaló van. Egyben felkérte a gazdákat arra is, igyekessenek mlndel sürgőzebbnek betakarítani a termést, hogy antán testvéri „találkás” megértésaal segíteni tudjanak azok, akik arra rázorulnak.

A kiránduló előssör a község 180 hold terja-delmő es a falu egyik dombos oldalán létesített mlnta-legalőt tekintették meg. A legalőt évenként írásai es tisztító munkával a tejelő es igazállatok részére léta-sítotték. Ezenkívül évenként fümagot is vetettek el úgy, hogy esidőseant duz fűtermés szolgálat állatok vitamindus es kielégítő táplálkómására. Kosán főfel-ügyelő hitva fel a gazdák figyelmét mlndesekre es utasította a legalótlételejdonost, hogy a legaló terület meghatározott réssében ltsessen fákat, melyek alatt ez állatok a nap háve ellen védelmet találjanak.

A legaló meglekintése után a kiránduló Vormaier Frigyes földbirtoκος fenő csemetekertjét tekint-tették meg. A fenő csemetekert bizonyon meg határoztó távolásgra vannak cölletve mlntegy 16 hold területen. A főfelügyelő megmagyarásta, hogy ezen az uton nem-csak hasznos es értékes lehet lenni a nagyon lejtős területet, hanem meglehet könt a termőföldet es rögsíteni lehet a nedvességet.

A továbbiakban a kirándulóknak bemutatták egy márványbányát is, melyből a lakósság — mlnd kltana-nálás hlányában — különféle építkezési anyagokat hord el. A márványt használják ut kavicsmásra is.

A munkarend szerint antán a község közlebecu levő 150 holdas söfdeséges, veteményes kertet tekint-tették meg a kirándulás résztvevői. Ebben a határ-résben mlnden garda söfdeséget, konyhakerti növény-sket, „veteményt” termel nemcsak a hási szükséglete, hanem eladásra is. Más terményt venni, ltelni ezen a réssen ugyanakkor nem lehet. — Kosán főfelügyelő megmagyarásta a söfdeséges kert öntöz berendezés-ét es ismertette az ilyen célra ki-zikított telekrecek csölutós es olaszertű beültetését, hasznatható jöve-delmességét.

A veteményes határból átmentek a gardák a mezőre. Meglekintették a luzs, rozs, árpa, zab, burgonya vetéseket, melyek igen jó mlndsgü es meray-ségű terméssel bístának. Meglekintették a kender-vetéseket is. A szárhegyí gardák rájötték arra, hogy a szíveére alkalmas növények, mlnt a kender es lentermelésre nagyobb szult kell hlvezni, mlnt eddig, mert ezeknek hozama föbzbízrosen felllmlja a re-fordított költés es munka árakat. Ebből a célból község vaselögzasdi szövetkezetet is létesítettek es avasvaság, melynek alapötőjét már többszörrel el-összegeben is hl jegyesték. A szövetkezet mlködését mar meg is kezdete es cantamml olyan eredményel mlködök, melynek erődel hlvasaml kell lenni más községekre is. A Mezőgazdasági Kamara már kezdöt-től fogva úgy erődelleg, mlnt anyagilag támogatta es támogatja ezt a nagyon fontos akciót. Nagyobb ked-vizményt adott a veteményes bevasársasáall es az 1940—41 lk évi költésvesesben tekintélyes összege: irányított elő a szövetkezet támogatására.

Kosán főfelügyelő antán előadást tartott a gaz-dálkodó mlrtásgya előzóitól es hasznátárol. Gy-akorlatban Konya Bőlas szövetkezet mlntata bu a kl-önbbséget a mlrtágya es ltelőrtágyával kövérített föld terméshozama tekintetében. Ismertette a községben meghonosított burgonyafajtákat, melyek közül a Ma-zvarországbl behozott „Gál Baba”, a „Königia Im Tanai” es a „korai rossa”-fajták azok, melyek a csiki termőföld es éghajlali viszonyok közűt a legkladosabb es legmltesebb termést hozák.

Ezután a kiránduló Vormaier Frigyes földbir-tokosnak, a László grófok egykori nagy szaktudasa gazdaságiájának mlntagazdaságát tekintették meg, mely öt éves hasznosítási rendszer szerint nagyszerű eredményt mutat fel gabonamagvak, mesterséges takar-mányok, új-szerű trágyázásai es ltelési forgórendszere-ktel. Ugyanosen alkoimml meglekintették a gardák Vormaier veteményeskertjét is, melyben páratlan ered-ménnyel termel a konyha-növényeket olyan mennyi-ségben es mlrdőségben, hogy abból a közli Gyergyó-szentmiklios város lakósságától szép jövedelmot tud lemutatni.

Vormaiernek klndben fümagtermelő kérésénte is van Angol-perje, Francia-perje réti kamócsal, cömös ebri, sasrvakörépe stb. magokat termel, természetesen a maga ezükségletén kívül eladásra is. Eelő a kerte-szettől nem mossa gyakorlatilag is látni lehet mlnt-egy 10 holdas területen a vegyes fümagvaknak klndő terméshozamát. Melegsték a kiránduló Vormaier gyümölcsészetét is. Mlntegy 300 klndföle gyümölcs-fát gondos llt tulajdonosnak nagy hozamártással es szer-etettel. A gyümölcsözést mllett gyümölcsfa csomete-kert is van,

Következőkében a kiránduló gazdák Gáspár Viktor kltirtokolos gazdaságát tekintették meg. Gáspár gazda nagy szorgalommal, tanul és haladtl vagyó székeiy községgel megmutatta, hogyan lehet mlntaszírien kltirtokolos gardálkodni, a gyergyói hlányabb földön, sordabb előjárásai viszonyok közűt is. A Gáspár kl-gazdaságában meglehet találni mlndant, amit a ml-viszonyok közűt létesíteni tud az idők szellemével es a korral haladni akaró klsgzda. Van ebben a garda-ságban gyümölcsöskert, főselékeskert, fümagkertészet, méhészet stb. A jól es szépen meglepitett kertészőiban több szép Yorkschiri fajta sertés, a tyukóiban ugyan-csak klkülödi fajbaromfi, stb. található. A gazdákat egyenesen meglepte a példás rend es tisztaság.

A társaság meglekintette Gáspár Kelemen gazda épütlőiben lévő gazdaságát is, mely jó alkalmat szöl-

gátlatott egy kisebb gazdaság (élet) helyen kezdemun-
kálatat ismertetésére. Páll Vencel gazdá kodó 60 cas-
lados méhesnek megtekintése és ismeret se után a
kírándulók Anghy István nagybirtokos gazd. ságát lát-
gatta meg. Csodálatos szemlélték a szebhnél-szebb
szimentál-fajta toheneket, borjúkat, melyek jórészt a
bánáti Grabacs kősségéből hozták be. Anghy István
földbirtokos felvilágosításával és tanácsaival szolgált a
gazdáknak a fajmerhák gondosását és tepszálását ille-
telleg. A kírándulók hasznos ismereteket szereztek Anghy
külső gazdaságának, mintaszert eredményeinek meg-
ismerésével is.

A kírándulás utolsó állomását a községi apaállat-
ot megtekintése képezte. 12 darab fajbukt, melyeket a
Bánáti, Medgyerői és Brassó vidékére szereztek be,
— elvándorló, egy és fél millió költősséggel épített
tenyészállattartóhelyükben, volt alkalmuk megismereni
a gazdáknak. A községnek van egy lipcsifajta fed-
tető ménéje is. Komán főfelügyelő itt is útmutatással
szolgált arra névbe, hogyan kell táplálni és gondosni
az apaállatokat.

A kírándulók a Mezőgazdasági Kamara ebedre
látta vendégül.

A sok tanulsággal és tapasztalattal szolgáló kí-
rándulás befejezése után Komán főfelügyelő megkö-
szönte a szarhegyi gazdáknak ezt a munkásságot,
melyet gazdaságuk emelése érdekében kifejtettek és a
barátságos testvéri fogadtatást. — Közönetet mon-
dott a községi előjáráságnak, főképpen Marlesan Valér
jegyzőnek és Vormaler Frigyes földbirtokos, mint a
gazdáknak a szives közreműködésükért.

Albert István.

Rövid hírek.

— Gligurta román miniszterelnök augusztus 8-án
cullörtökön este a rádó útján nagy beszédben ismer-
tette az ország külpolitikai helyzetét. A beszéd han-
goztatta, hogy Romániától a szomszédaival való meg-
értést kívánják. Elmondotta, hogy az ország határain
népül az 1930 évi népszámlálás adatai szerint 1 millió
452 ezer magyar él, továbbá 183 ezer bolgár. De
Magyarországon is él 50-80 ezer román és Bulgáriá-
ban is legalább 83 ezer. Erdélyben viszont 3 millió
201 ezer román él. A megértés tehát kétféleképpen
képzeltető el — mondotta a román miniszterelnök:
vagy úgy, hogy Románia és Magyarország megértve
ant, hogy a történelem együtt működést kíván tőle
Európa é sarkában, a végleges megoldás kedvért le-
mond a területi követelésekről, vagy a két ország
nem tud meggyezésre jutni a sakkor az örökös viádság
kiküszöbölése érdekében külön kell választani a roma-
nokot és magyarokat. Beszéde befejező résében az
ország népet nyugalomra intette a miniszterelnök.

— A romániai Német Népönöség kolozsvári kör-
zet vezetősége hivatalos közleményt adott ki, amelyben
közjeleníti, hogy a romániai németek számára nincs semmi
kétség azokhoz a hírekhez, amelyek arról szólnak, hogy
az új németek egy politikai emlékiraton aláírások-
kat gyűjtöttek. Lezárta, hogy ezek a hírek német-
ellenes körökből származnak és csak azt a cílt szolgálják,
hogy az itteni magyar és német népcsoportok
között zavart keltsenek.

— A világesemények előterében az Anglia elleni
nagy némettámadás megindulása időpontjának a talál-
gatása áll. A svéd sajtó értesülése szerint a németek
előkészületei már befejeződtek a támadás megindul-
tása, amelytől a világ a háboru végét is reméli, miu-
den pillanatban várható.

— A német sajtó arról értesült, hogy Angliában
a polgári lakosságot is felfegyverlik és a német táma-
dás bekövetkezéséig őrszerű nekikészítéssel várják. —
A német légi és tengeri haderő ezenközben hatalmas
támadásokat intéz az angol kereskedelmi és hadiflotta
ellen. Esedélj július hónap volt a legsikeresebb, amikor
több, mint egymillió tonna ártalmu angol hajót
küldötték a tenger fenekére. Ez az eredmény meg-
haladja a világháboru 1917 ik évének nagy német
tengeri eredményeit, amikor a német tengeralattjárók
röhamal 800 ezer tonna ártalmu hajóteret süllyes-
tettek el. Német jelentés szerint Anglia ebben a hábo-
ruban több mint ötmillió tonnányi hajóteret vesztett,
ami pótolhatatlan veszteséget jelent. — Egyébként
Anglia fűjött nehéz idők járnak. Legújabbán Japánal
is súlyos feszültség támadt, most India is mozgolódik
és Ghandi, a hindu népvészér egyre inkább sürgeti
India függetlenségének megadását. A spanyol újságok
pedig egyre türelmetlenebbül sürgetik az angol tulaj-
donban levő Gibraltarának visszacszerzését, amelyet
Anglia 1704 augusztus 4-én foglalt el a spanyoloktól.

— Az amerikai képviselőház 12 szavattal 3
ellenében elfogadta az általános hadkötelesség be-
vezetéséről szóló törvénytervezetet.

— A mult hét vasárnapján Nickl A. fréd vezetésé-
vel magyar küldöttség utazott Moszkvába, hogy a
Sovjetunióval megbeszéltesse a külkereskedelmi tár-
gyalásokat folytatasson.

— Rövidesen a francia nemzet bíróság elé állítja
mindazon politikuzokat, akiket a francia tragédia oko-
sának tart és a nemzet életérdekeinek elhanyagolá-
sával vádol.

— Legutóbb az a hír terjedt el, hogy a Pápa
iamént békékövetéssel megalkalmat kezdeményezett. Ró-
mában cáfolják ezt a hírt.

— Az olasz haderő nagyfontosságú hadművele-
teket kezdett Afrikában. Az afrikai olasz csapatok
megkezdtek benyomulásaikat Egyiptomba. A brit világ-
birodalom helyzetére komoly válságot jelent a szövetsé-
ges hatalmaknak és az újabb nagy támadás,
amellyel a földközi tengeri háboru újabb fázisába

jutott és pedig olyan módon, hogy a Vörös tenger
felől bisérli meg hatalmas csapatát mérni az angolokra.

— Németország nyugati határárszelvek gazdasági
megmunkálásában Magyarország is tevékenyen közre-
működött.

— Rómában elterjedt hírek szerint Spanyolország
rövidesen belép a tengelyhatalmak oldalán a háboru-
ba.

— Lindberg eszros hatalmas propagandát foly-
tat amellett, hogy Amerika ne avatkosson be az európai
háborúba, hanem egyessen meg a tengelyhatalmakkal.

— A német sikerek tengeren és levegőben egyre
tovább tartanak. A németek csak az egyetlen pánteki
napon 15 angol hajót süllyesztettek el és 36 reptölő-
gépet lőttek le.

— A németek csapatokat tettek partra Afrikában
is, amely veszedelemet jelent a nyugatafrikai angol
birtokosra.

Uj rádió szaküzletében

Elvállalok bármilyen javítást.
Akármilyen típusu és bárkítól
vett rádiókat leggyorsabban
javítok.

Uj, nagy teljesítményű akkumulatortöltő berendezéssel

töltést leggyorsabban végelek.
Minden akkumulatort azonnal
töltésre kapcsolok.

Rádió Vécsey

Merourea Ciuc, Str. I. C. Bratianu 46
az Uri Kassinó épületében, a régi üzlettel
szemben. 17-

K Ö Z G A Z D A S Á G.

A karaván halad.

Jóakaratu „közgazdasáink” rösséről az utóbbi
hónapokban több cikk jelent meg ez és más lapok
hasábjain a „cikli gazdasági rendszeréről”. Közben
ellentetek is pattantak ki, de hát Istennek úgy vessem
éssre, hogy hőke lett és így a cikli mezőgazdaság
mehet előre. Éj megy is. A cikli gazda dolgozik és
használhatjuk bárisa a megezőköt mondást, hogy:
„vakuaitól-vakuaitól”, „éjjel-nappal”. Ha nem így lett
volna, lehetetlennek tettenet volna elvisezni a tavaszi
szántás-veéseket sokkal kevesebb emberli és állati
munkaerővel, mint eddig s megkúrdoni az esévi vi-
szontagságot, szesénylen időjárással, mely időjárás sok-
szor heteken át télieségre kényserítette a dussadó
munkaerőket.

A cikli gazda nemcsak hogy becsületesen elvé-
gezte, amit a sora neki minden évre kisabott, hanem
többet is tett. Aki ismerik viszonyalakat, tudják, hogy
az utóbbi években a törvényes formák betartásával
sok faluban megszűnt az ugar, de még így is statis-
tikánk évenként 16000 hektár fekete ugart mutatott
ki. Es évben minden nehézség dacára s nem törődőven
a törvényos formalitásokkal, a fekete ugarak eséit
„csibbedvén”, a fent említett terület magától lepadt
13500 hektárra.

As már nem szorul bővebb magyaráatra, hogy
az így felszabadult terület miatt a munka saporodott,
a kiadás nőtt, mert több vetőmag, nagyobb munkaerő
kellott, s az sem vitás, hogy ezen területek intenzí-
vebb megművelésében részesültek, tehát — Istenútán —
értékesebb termést is hoznak.

A betakarítási munkálatok még esideig — ha
megkésve is — jól haladnak előre, mely kését azon-
ban nem írhatunk a gazdák terhére, hanem a kedve-
sőtlen időjárás számájára. Bárán elmondhatjuk, hogy
ha eszében a hideg esős időjárás nem zavart volna
meg, nagyon szép termésadományeknek örövendőhet-
nénk. Tudvalevő ugyanis, hogy a gabonafőkeket az
eső és szelek lefektették, így elhurjánosodván, az át-
lagos termés gyengébb lesz.

A gazdáknak amlért a termés gyenge, vagy gyen-
gőbb, cáüggednie nem lehet. Neki monnie kell előre
az utján, új életnek kell leraknia az alapjait, bölcsen
tudván azt, hogy „szánta-vevs s a többi bíz sa Istenre”.
Persze est hűsögesen s tán jobban, mint valaha, mert
tudja, hogy a legkisebb gazdaságban is már intenzíven
kell dolgozni, hogy az jövedelmet hozson és kifizesse
magát. Mi bizonyítja est jobban, mint az, hogy most
a nagy szénacsinálás idején kétszeres erőfeszítéssel
dolgoznak mindenfelé. Nemcsak a szénát csinálják,
hanem a fekete ugaron már hajszaliban dolgozik az öke,
hogy a jövő évi termés, a most elvetendő búza és
ross szebb és biztosabb legyen.

Emlé azonban sokkal örövendesebb az a jelen-
ség, amit a napokban hivatalos utam alkalmával lát-
tam, hogy már szépen megindult az ugynevezett nyári
szántás, tartótörés szokon a földiken, amelyek bükköny-
nyel (fekete borsóval) voltak bevetve, ez bizonyára
rövidesen folytatódnál fog a kiöregedett löhereséknél
és lucernáknál is.

Semmi kétség nem fér abhoz, hogy ugyancsak
ugy fog folytatódni es a tartószántás nyomban a rossz,
búza és többi esemestermések learatása után is. Ha
már itt tartunk, érdemea lesz egy pár esőt szólni a
tartótörés fontosságáról és szükségességéről.

Akiknek módjuk volt uradalmakat vagy jobb gas-
daságot látni, tapasztalhatták, hogy a kalangyák szép
sorjába vannak rakva, de nem cifraságból, hanem hogy
a kalangyák között még a behordás előtt, vagyis az
aratás után azonnal a tarlót 5-8 cm-e fel lehessen
szántani. (A mult évben sok helyen lehetett látni Calk-
ban is.)

Es pedig nagyon szükséges a következők miatt:
Amíg a talaj gabonával be van takarva, nem szárad
ki nagyon meg szárazság esetén sem, de mihelyt a
gabonát leváglák, gyorsan 1-2 nap alatt elpárolog a
nedvesség a felső rétegből s fokozatosan az alsóbb
rétegekből is ugyanarra, hogy késő őszig vagy talán
tavassig felsszántani az ilyen talajokat nem lehet. Ha
azonban az aratás után a tarlótörés sürgősen végre-
hajtódik, a talaj hajszálcsovése meggszakad, nem
szárad ki és így az annyira fontos őszli szántás
bármikor és jó körülmények között eszközölhető. A
tarlótörés folytán a talaj megcsillótóódik, a bakte-
rium flora megindul és saporodik, uj élet indul, a
táp-álekó átalakulnak és várják az uj növényt, hogy
est táplálván, felnöveljék.

Ha a tartótörés nem hajtatik végre, a gyomok
gyorsan elszaporodnak és késő őszig szúvják a talaj
tápanyag készletét, viszont, ha idejében gondosan es-
közöltetik, akkor est megakadályozódik, esőt mitöbb,
a kipergott gyommagvak csírásásnak indulnak, ritel-
nek és így elpusztulnak, a régi gyomgyökerek pedig
folaszra kerülőven, elszáradnak. A gyomokkal együtt
épusztul sok állati és növényi ellenség, betegség, mi-
vel tudott dolog, hogy a gyom eseknek a tanyája. A
talaj görgyős lévén, a legkisebb nedvességet, esőt,
esőt még a harmatot is előnyösen fel tudja használni.
Így a későbbeni munkák: vető- vagy őszli szántás
gyorsabban és könnyebben végrehajthatók.

Száraz őszökön sokszor tapasztalhattuk, hogy azok
a gazdák, akik a tartótörést elmulasztották, később
egész tavassig nem tudták az ekét a földbe akasztani,
bármennyire szerették volna, hogy legalább az őszli
szántást megcsinálják.

Ha nincs megfelelő öke, akkor porhanyítóval
(kupitátorral), vagy jó vasboronával is felkarmolhatjuk
a földet, de fellehet használni szűkségből még a lök-
kapákat is, annál is inkább, mert ezekből minden falu-
ban több van.

A tartótöréseket szükséges a baráták hosszában
többeser, de különösen esők után megboronálni.

A tárgytól egy kicsit eltértem, de nem baj, mert
időszerű és szükséges dolgokról vala szó.

Visszatérve cikkem címéhez, örömmel monda-
tom, hogy a cikli mezőgazdaság nagyon szépen halad
előre. Bizonyítással befogok számolni a következő cik-
kben arról, am t Gyergyó egyik falujában a mult héten
láttnak egy kis gazdasági tanulmányi kírándulás alkalmá-
val.

A Csiki Lapok 1940 július 28-án „Szövetkesei
gazdasági rendszer” című cikk K-tó írta és jóbarátom
est mondja, hogy valaki úgy nyilatkozott, hogy: „amíg
a gyergyói bérceken egyetlen fenyő lesz, nem lehet
itt rendes gazdasági és erkőcsös népeletről beszélni.”
E lap 1938 július 3, 16 és 23-iki számban egy kis
tanulmányom jelent meg „Az állattenyésztés és a mező-
gazdasági szövetkeselek megteremtése és azok köz-
gazdasági fontossága” címmel. Akkor abban valahol
én is így beszéltém: „cikli gazdáknak... az erdő volt
mindene, vagyis röviden, az erdőgazdálkodás miatt
nem volt és nincs állattenyésztése De lenne kell, mert
nem lehet közömbös senkire az, hogy egy ilyen vár-
mege kihalásnálja-e a természeti adottságokat vagy
nem”, s b.

Csikban az állattenyésztés és mezőgazdaság igen
szorosan egybe tartoznak s ha az állattenyésztés még
sok kívánni valót hagy is hátra, de mezőgazdaságra
vontakoztatva, most 7 év múltán írásemből a fenai
időmet mondatot kihagynám, talán éppen azért, mert
azóta az erdők csunyan megfogytak s gazdáink ma-
gukhoz tértven már mezőgazdálkodást és nem erdő-
gazdálkodást üznek.

Szerintem tehát a karaván jó utakon halad s
kitartással hamar célhoz ér.

Kozán Imre,
vm. gazd. főfelügyelő.

K Ü L Ö N F É L É K.

— Uj prefektus Cszikvármegye élén. Lapunk
zártkör értesülünk, hogy a kormány Cszikvármegye
prefektusává Bogdán Aurel nyug. tábörnk. belügyi
vezérfelügyelőt nevezte ki.

— Váltakozások az erdélyi sajtóban. As
erdélyi magyar sajtóban az utóbbi napokban érdekes
és figyelemre méltó változások történtek. A Brassói
Lapok gazdát cserélt, az uj tulajdonosok Kacsó Sándor,
Szentimrei János és Kőrösi Sándor, a lap eddigi
vezető munkatársai lettek. A transzaklónak megfelelően
a lapot Kacsó Sándor főszerkesztő legyal, mint felelős
kiadó is. — Az Aradon megjelenő Frlas Újság, amely-
nek eddigi tulajdonosa dr. Vörös László volt, szintén
gazdát cserélt. A lap anyagi érdekességét átvette
Vuchetich Endre dr., a „Déli Hirlap” főszerkesztője.
— Váltakozás történt az Aradon megjelenő „Hirlap”-nál
is. A lap főszerkesztője, Kulcsár Kálmán minorita
lelkész lett, az aradi Magyar Népközség közművelő-
dési szakosztályának elnöke, aki eddig is vezérelk-
trőja volt a lapnak. A felelős szerkesztői tisztet to-
vábbra is Major Béla tölti be.

— Nyomora miatt felakasztotta magát.
Tóthbalass Kálmán gyimesi illetőségű 29 éves gyári
munkás felakasztotta magát, a gyimeskőcséploki Ba-
racskos nevű fetelepen. Többet nyomorában követte el.

— Vasárnap délután a Klinger bajnokcsapata érkezik városunkba. Augustus hó 11-én vasárnap délután 5 óraker érdeklődésre számítottak sporteseményre lesz városunknak. A seprésszentgyörgyi Klinger foot-baál csapat játszik barátságos mérkőzés, a mult vasárnap igen jó formát játszott helybeli csapatokkal, amely 6:1 arányban győzött a gymeövölgyiek ellen. — A vasárnapi vendég csapat a romániai bajnokságot is szép eredménnyel küzdötté végig és így városunk sporttársadalmának értékes sporttelésében lesz része most vasárnap.

— A bukovinai csángók sorsa. Az utóbbi napokban nagy érdeklődést keltett a külföldi sajtóban hírek terjedtek el, hogy Eszakiutovianak Ozororság részére történt átadásával kapcsolatosan a bukovinai hat csángó község is orosz kézre került volna. Egyes lapok már tudatják, hogy Nemeth Kálmán, jászalföldi plebánus ériaként kerestett a szövetségűt, hogy adjanak engedélyt az elszakított csángó községek lakósaának visszatelepítésére vonatkozólag. A hír tartotta magát sokáig, most aztán Elekcs Dániel istenségi község plebánusa értesítette erdélyi barátait, hogy az elterjedt hírek nem felelnek meg a valóságnak és az sincs arról, hogy a bukovinai magyarok orosz főhatóság alá kerültek volna.

— Nyolc zsidó orvost helyeztek rendelkezési állományba Czikmegyében. A községügyi minisztérium, amint ismeretes rendelkezési állományba helyezte mindazokat az állami alkalmiasáiban álló orvosokat és gyógyszerészeket, akik nemzeti szájkra névvel zsidók. Czikmegyből a következő orvosokat bocsátották el vizsgálatból: dr. József Edvard gyergyódtról, dr. Weiss Móric kassasalról, dr. Polnaru-Kahan Jenő czikseentemokosi, dr. Gerson Samu gyergyóiólgyosi, dr. Berkovics József czikseentemokosi, dr. Harnisch Márton úrvölgyi, pr. Siegler Emil ditró-hodosal és dr. Harskovits József gymeövölgyiokről kör, illetve munkásbilitosító pensziári orvosokat.

— A hitvallásos iskolák tanulóinak létszámát a tantermeik köbtartalmahoz kötötték. A megyei tanügyi felügyelőséghez érkezett nemzeti nevelésügyi miniszteri rendelkezés kimondja, hogy a hitvallásos iskolák a törvényesen megállapított tanulói létszám feletti anyagi gyermekot irhatnak be az iskolába, ahányra működési engedélyük van, vagy ha ez az engedélyben megállapítva nincs: a tanulói létszámot a tantermeik köbtartalma szerint kell megállapítani. Amelyik községben csupán egyetlen iskola van: ott az engedélyben megállapított létszám feletti is beirhatók tanulók, de itt is figyelembe kell venni a tanterem befogadói képességét. A szeptember eleje után született első osztályos tankötelees gyermekek az idén is folyamodhatnak korengedélyért, hogy betöltött hat éves koruk előtt is beirhatók legyenek. Az erre irányuló kérésüket szeptember 10 ig kell benyújtani az illetékes megyei tanügyi felügyelőséghez. A kéréshez mellékelni kell a tanuló állami születési anyakönyvi kivonatát, hatósági orvosi bizonyítványt arról, hogy a gyermek egyáltalán, mint szemlémi képességelt is telőleg eléggé fejlett azok, hogy az elmi lakola első osztályt látogathassa. — Új intézkedés a rendelkezésben, hogy a kereset előre látamoztatni kell azsal az iskolának igazgatójával, akikhez a gyermeket be akarják iratni, abból a célból, hogy van-e hely az iskolahelyiségben. A gyermeket bele kell számítani a törvényes létszámba. Tehát a hitvallásos iskola első osztályba korengedéllyel beirandó gyermekek kérését a katolikus iskola igazgatója látamozsa és nincs szükség arra, hogy ugyanest az állami iskolai igazgató-tanító is — mint a multban — megtegyje.

— Életveszélyesen megfenyegette az ügyvédet. Dr. Iarla Dabu helybeli ügyvéd karaszával, magyar nyelven írt, névtelen levelet kapott. A levélben azsal fenyegett meg, hogy „életébe kerül”, ha az általa képviselt Timar-Garbaa ügyet nem képviseli sikeresen. Az ügyvéd jelentette, hogy perbeli ellenfeletera, Garbaa Janos gymesövölgyei 52 éves gasdálkodóra gyanakszik. Garbaa be is ismerte, hogy ő bilta meg Beara Eugen nyug. jegyzőt, a névtelen levelet megírásával. Mindkettőjük ellen eljárás indult.

— Halálom. Örv. Márton Sándorné szül. Albert Borbára, 69 éves korában, folyó évi augusztus hó 5-én meghalt Czikseentimreán. Temetése 8-an ment végbe igen nagy részvét mellett.

— Gyöngyözy Gabor, 76 éves korában, folyó évi augusztus hó 9-én elhunyt Czikseentimreán. Temetése augusztus hó 11-én délután 3 óraker lesz. Elhunytat özvegye Simon Erzsébet, 3 gyermeke és nagyszámú rokonsága gyászolja.

— Id. Baris András földművelő, 78 éves korában, folyó évi augusztus hó 9-én meghalt Czikseentimreán. Augustus hó 11-én délután 4 óraker lesz a temetése. Elhunytat Baris Teresia testvére, 8 gyermeke, 25 unokája és kiterjedt rokonság gyászolja.

— Feltörték a Schmidt-felé vendéglió pincéjét. Augustus 7-re virradó éjjeli ismeretlen tettesek feltörték a törvényesnek szomszédságában levő Schmidt vendéglió boros pincéjét, ahonnan nagymennyiségű bort elloptak. A nyomozás megindult.

— Visszaélés a csikmadarasi katonai közbánya szolgálatnál Budacu mérnok, a csikmadarasi közbánya beridje, a gymesi utasakacs kavicsadó vállalkozója, akinek felügyelete alatt katonai szolgálatból felmentett munkások dolgoznak, feljelentette Lassó Arpad madarasi munkavesztőjét, mert Szács Gergely munkást úgy szerepeltette a kimutatásokban, mintha közsései munkálataitokat foglalkozna, pedig már huzam-mosabb ideje Jakab János madafalvi gasdálkodóhoz szegődött el juhok őrsésére. Ugy Szács, mint Lassó ellen visszavélés miatt bűnvádi eljárás indult.

— Megjelent a romániai zsidó-törvény. Az Uralkodó szentesítette a zsidó-törvényt és kintétele: a „Románia zsidó lakóinak jogi helyzetére vonatkozó törvényt”. A törvény szerint a zsidók három jogfokozatba tartoznak. — Zsidó nem lehet községalkalmazott, ügyvéd, közigazgató, falusi kereskedő, italmáró és falusi ingatlan tulajdonos. A törvény megtiltja a románok és zsidók közötti házasságot is.

— 122 drb fenyőfa ellopásával vádolnak egy gyergyói gasdálkodót. Baris I név gyergyó-vanálból pásstor megjelent a csendőrségen és előadta, hogy Varbútt névű erdejéből ismeretlen tettes levágta és elvitte 122 drb építkezésre alkalmas fenyőfáját. A csendőrség megejtette a nyomozást és megállapította, hogy a lopást Sipos Ignác gyergyószentmiklósi gasdálkodó követte el. Sipos ellen jogtalan erdőfésés kívüli lopásért is eljárás indult.

— Magasztelhetias gyanuja miatt felboncolják egy hirtelen elhalt fiatalasszony holttestét. Erikaa Tokla Mártonné gyergyóújfalvi 22 éves fiatalasszony a napokban hirtelen elhalt. A hatóságoknak az a gyanuja, hogy az asszony magasztelhetias áldomata lett. Jelentették az esetet az ügyészségnek, mely elrendelte a holttest felboncolását a hirtelen halál okának megállapítására végezt.

— Csikmegyei ügyészségi és rendőrségi hírek. Nagy Lajosné szül. Gál Agnes csikmeseségi lakosnái fogtatni akart Bucur Mihály adóvégrehajtót és a lefoglalt tárgyakat el is akarta vinni. Nagyné szembeállt a végrehajtóval. Hivatalos közeg elleni erőszak miatt eljárás indult ellene. — Gyergyó-faluban Bicsak Mihály, Tirók Dániel, Sövény Ignác és Ambrus Mihály sulyosan bántalmazták Lőrinc László Jászsef 33 éves gasdát. A verekedés körülményeinek tisztázása iránt a csendőrség megkezdette a kihallgatásokat. — Silló Istvánné csikseentimreán lakós össemveszett Báci Józsefné szomszéd-asszonyával, akiknek — többek között — azt mondatta: „vészhirtérj széd petyka-rádió vagy” B. C. né bűnvádi feljelentést tett Sillóné ellen. — Farancz János és Nagy Imra csikseentimreai lakósok olyan sulyosan elverték László Dániel odaváló lakót, hogy sérülései huz napon tu' gyógyulnak. Súlyos testisértes miatt indult eljárás tettesek ellen. — Nagy Farancz csikseentimreai lakós jelentette a rendőrségen, hogy ismeretlen tettes éjszaka behatolt szomszámkamrájába és onnan három darab hámszerét ellopta. A nyomozás folyik.

— Dinamitgyutacsal játszott és sulyosan megeszesítette magát egy gyermek. Ambrus Mihály gyergyóvilányfalvi gasda András névű 11 éves gyermek a „Fügés” elnevezésű kőslirtokossági legelőn marhákat őrzött. Közben a legelő egy sziklás részén, ahol a minap még követ hányavatat, 3 dinamitgyutacot talált a játszmán kezdett veidő. Az ütöttes követkövetésben felrobbant az egyik gyutacs és a gyermeket sulyosan megeszesítette. Nyomozás sorás megállapította a csendőrség, hogy a robbantással megbilzott köbcsuyások fel-jelentők a sziklák között a gyutacsokat. A felelősség megállapítása végett tovább nyomoznak.

— „Kiesgítették” a katonai szolgálatra bevonult gasda feleséget: elvitték egy kasszalló egész szénatermését. Különös módon „segítette” az két domki, gyergyóberécsai lakós, a katonai szolgálatra bevonult szomszédju feleséget a szénatermés betakarításában. T. P. sz Gáborról, akinek férje már husamosabb id-je katonai ősszpontostál szolgálatot teljesít, arra kérte szomszédját, Orlca Györgyöt és Ondca Józsefet: kasszájuk le és segíték haza hordanal egyik nagybort erdei kasszájuk szénatermését. A szomszédok tejjelítették is az asszony kérését. Lakasszáik, feltakaríták a szénát és haza is hordották — magukhoz. Bűnvádi eljárás indult ellenük.

— Mikor a bevonult pásstor felesége őrsi a juhokat... Colceriu Mihály gyergyóvanálból juhászator katonai szolgálatot teljesít. Hályöite felesége legeltette a juhotat a falu határában levő erdei legelő. Ciobotaru Mihály ugyancsak vaslábi gasda találkosott az erdőn az asszonnyal és udvaronl kezdett neki. Az asszony kiadta az újat, mire Ciobotaru bosszut forralt. Összetérelte a 280 juhot számláló nyáját és behajította a köselli gabona körs, majd szólt a hátrpásztorra, hogy a Colceriué juhát illosban legelnek. A mezőrdőrl kiházas megindult, mire Colceriué a maga és 48 gasda nevében bűnvádi feljelentést tett Ciobotaru ellen. A feljelentést az ügyészség a kihallgatások esakülésel céljából kiadta a csendőrségnek.

— A fakitermelésnek is van már gyermekáldosata. Dániel József czikseentimreai cigány a község közelében levő erdőben fenyőt daniót. A munkátok hosszabb ideig tartottak és Dániel családjával kiköltözött az erdőre. Való volt két éves József névű kis fia is. Az egyik ledűntött fenyő agyonütötte a fa körselében játszósdó gyermeket. A vizsgálat megindult annak megállapítása céljából, hogy a halálos gyermekbalesetet kit terhel a felelősség.

— „Igazoltatta”, majd kirabolta társát egy munkanélküli napszamos Simon David czikseentimreai gasdálkodó munkakeresés céljából Hromszék-megyébe ment. Tibbnapi sikertelen belyongás után, hazafele indult. A Ciszár-fürdő mellett elhaladó uton találkosott Bálint Jenő laszálfalvi 23 éves katonaruhás legénnyel, aki felöltöztette Simonot, hogy igazolja magát. „Igazoltatás” közben aszán magához vette Simon ételkészérát, dohányozó tárcáját és 300 lej késspánát. Simon elbeszélte az esetet egy kirázduló társaságnak, melynek két tagja, Bogdán Pál és Bucs József Torján elfogták Bálintot és átadták a csendőrségnek. A törvényesek most itélkosott Bálint Jenő fölött és utonállásért és rablásért, tíz havi fogháza itélte. Miután Bálint az itéletbe belenyugodott: az jogerős.

— Ismeretlen holttest a vasúti sínek. Gyergyódtró község vasútállomás közelében, a 159-es kilométerkörből, a pályafelügyelőség személyzet ellenőrségi körútján, ismeretlen női holttestet bukkant. Jelentette az esetet a csendőrségnek, mely a helyszínén megállapította, hogy egy 30-35 éves női gasdalt el a vonat. A holttesten levő ruhában szomszáló igazsolóiratot nem találtak és így személyazonosságát megállapítani eddig nem lehetett. A nyomozás tovább folyik annak megállapítására, hon történt-e bűntény.

— Vasvillával lecsurta az apóst. A madfalvi csendőrség jelentette az ügyészségnek, hogy Szentes Ádám odaváló gasdálkodó vesszekedős hevében egy vasvillával halálra surta apóstát, Lőrinc László gasdálkodót. Az ügyészség elrendelte a holttest felboncolását. A gyilkos vót átadtrák az ügyészségnek.

— Betöltésre váró tanárnői és tanári állások a Petru-Rares gimnáziumnál. A helybeli „Petru-Rares” román állami gimnázium keres fölkoslat végzett nevelőadókat tanulók leánynevelőknek mellé. Javadalmasása havi 800 lej, ellátás, lakás, fűtés, villágítás. Ugyancsak itt alkalmaznak egy felügyelőnőt is havi 1000 lej fizetéssel és teljes ellátással. Egy felügyelő-tanári állás is betöltésre kerül. Javadalmasása teljes ellátás és 1500 lej havi fizetés. Az állások elnyeréséért kizárólag román származásu jelöltek folyamodhatnak.

— Gymeövölgyi közigasgatási község 4543 köbméter fat ad el szeptember 17-en nyilvános arveresen. Huzaima famennyiségzet ad el Gymeövölgyi község előjárósága 1940 szeptember hó 17-én, a község vasútállomásától hét kilométerre levő „Borbecs” nevű erdőrészből. Az össem famennyiség 4543 köbmétert tesz ki. Kikálitási ára egymillió 248 ezer lej. Szükséges bányapénz: 62 423 lej.

Ninesen kínálat a borpiacon.

Az idel kedvezőiten időjárás Erdélyzerte rondsítvül sulyosan befolyásolta a szőlőtermés várható hozamának alakulását. A tavaszi állandó esőzés következtében vesszedelmes módon elcsaporodott a peronospora és egyes helyeken a lisztharmat. Hiábaváló volt a permetezés, hiábaváló volt a gondos munka, mert a napjában többször is megismétlődő eső lemozta a permetező anyagot, megmélőt hatásossá válhatott volna. Egyes vidékeken árvis és ennek következtében földcsuszamlás és talajmegingulás pusztította el a várható termés nagy részét. — Különösen nagy károkat okozott a kedvezőtlen időjárás a B. község egész területen, Aradhagyfalva, valamint az Ermeilek vidékén. Erdélyhegyája és Kául ömenten a szőlőtermés zöme elpusztult, küöösösen a késői f-j ósűsűekből nem lesz semmi, mert azok nem fognak a kellő időre beérni. A korasérő 70 százalékta elpusztult. Bár az időjárás alakulásától még sok függ, de az elszarvedett károkat már nem lehet helyrehozni. Az idel termés már eredetileg is kedvezőtlennek mutatkozott a mindössze a tavalyi hozamnak a felére lehetett számítani, a kedvezőtlen időjárás következtében azonban a termés csak a tavalyi mennyiségnek negyedére tehető. A termésben okozott károk 50-100 százaléok között váltakoznak, de vannak helyek, ahol magát a szőlővesszőt is megtámadta a baj, mineifogva a jövő évi termés is vesszőlyesítette van.

A szőlőtermés kálitása: a lassúságra való tekintettel, a borok árai már előholnapra feleslöttek, így igyekoznek a termelőz bár némi egy elhasználosani kárakat. A kereset igen nagy — s ami évök óta nem történt meg — kínálat egyáltalán nincs. Mía a helyzet az, hogy mindenké őrsi a még meglévő borzársületét, abban a reményben, hogy annak értéke tovább fog emelkedni, a mi valószínű is.

Primăria comunei Sumuleu, jud. Ciuc.

Nr. 1215/1940.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștința generală, că mașina de șrois marca „Royal”, se va vinde prin licitație publică la primăria comunei Sumuleu, în ziua de 16 August 1940, ora 10 a. m.

Licitația se va ține cu oferte verbale.

Prețul de strigare este de Lei 4000, care suma se va plăti imediat după semnarea procesului verbal de licitație.

Sumuleu, la 6 August 1940.

Primar, Blasiu Péter. Notar cercual, Dr. Ludovic Jakab.

MODELL KALAPOK

tíz napenként új formák eles árban, megtekinthetők

VENCZEL TANÁRNÉNÁL

Ugyanott készűnek mindenemű női kalapok elsőrendű anyag hozzáadásával. Kalapok átlakításra a legcévedőbb idő alatt.

Mercurea-Ciuc, I. C. Bratlanu (Gimnázium)-neem 112. sz., a Sörház közelében.